NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THU 2279 — MỖI SỐ 0$02 — NGÀY THỨ BA 21 OCTOBRE 1924

DEPOT LEGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm.	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
Các làng và	6$00	3.00	1.50	0.50
Các công-sở	6$00	3.50	1.75	0.60
	»	3.20	1.60	0.60
	8.00	3.20	1.60	0.55
	8.00	3.30	1.65	0.55
	9.00	6.00	3.00	0.60
	»	»	»	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue de Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHAM-HUY-LUC
Administrateur-gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N 2805

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,065 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$50 le cm.
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$10 la ligne.
Réclame dans le 1er page. . . . 2$ la ligne.
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Dân Việt-Nam là một dân thích kiện

Không phải ta đặt ra câu này để vu tội cho dân ta đâu, chính là một câu ở trong tờ thông tư của phủ Thống-sứ Bắc-kỳ nói về định khoản tiền lệ phí ở các tòa Nam-án, các quí-quan cũng đã xét biết có một cái tính-chất rất quái ác và một cái tập quán rất xấu-xa của dân mình mà hạ cho một câu đoán-án như thế đấy.

Câu đoán-án ấy đối với dân mình quả có oan gì, chính thế thật. Vẫn dành rằng từ xưa đến nay, dù phương đông, dù phương tây, dù dân man-giã, dù dân văn-minh, người ta ở trong một xã-hội, có thộng công dịch sự với nhau thì thế nào cũng có lúc quyền lợi xung-đột với nhau, cũng phải lập ra có pháp-luật, có quan tòa, mà có những việc tranh tụng đối chất ở trước quan tòa, quyết phải trái hơn thua bằng pháp-luật, chứ không có dân nào nước nào dã tới được cái thời-kỳ chỉ tụng tức tranh. Song, sự tranh-tụng của người nước văn-minh là vì thật có cái quyền lợi xung đột nhau, cực chẳng đã mà phải đem nhau đến chốn pháp-đình để thủ chính ở cái mực công-bình của cây cân thẩm-phán. Sự tranh tụng của dân mình thì có mấy việc là thật có quyền lợi xung-đột nhau đến nỗi không kiện không được, phần nhiều chỉ vì ganh khí nhau hiệp hiềm nhau mà sinh kiện, một khẩu trầu, một miếng thịt, lại có khi chỉ một câu nói khích bác nhau, một cuộc chuyện diễu bảng nhau mà cũng là một cái ngòi thuốc cho bọn thầy cùng thầy có đâm dầu nọ thọc đầu kia, giục bị xui nguyên cho việc kiện nỗ ra được; trong một thôn một xã thường chia ra năm bè bảy cánh, suốt năm này qua năm khác, mà truyền đời nọ qua đời kia cũng có, chỉ bởi lòng tìm vết, lập kế hãy mưu, hễ bên nào hở một miếng mọc là bên kia đưa một mũi tên, bắt cứ là việc gì, không luận là khúc là trực, là thị là phi, miễn có được cái cớ mà cho nhau tới cửa quan, trông thấy nhau phải mất làm mất ăn, phải vào cửa này ra cửa khác, phải bán ruộng cầm nhà, khuynh gia bại sản cho bõ ghét một thể là hả dạ cam lòng; những câu cửa miệng người mình như câu: « gà tức nhau tiếng gáy », câu: « khôn ngoan đến cửa quan mới hiết » ấy đều là những câu khuôn vàng thước ngọc của lũ con kiện mình; suy cái tâm-lý của người mình đi kiện hiaih như chỉ kiện cho bên kia hại chứ không cốt là có lợi cho bên mình, chẳng những không cầu lấy lợi về mình mà lại còn có cách chỉ đi kiện lấy thua chứ không cầu lấy được; nào huyện, nào tỉnh, nào tòa sơ cấp, nào tòa nhị-cấp, không đâu là không chật những người kiện, đầy những đơn kiện, mà một trăm cái kiện thì đến chín mươi chín cái không có hơn có thua, có phải có trái gì cả, chỉ nghe những là bên nguyên hại giảm chục, bên bị hại hàng trăm, anh này bán khẩu vườn để đi kiện, anh kia cố tòa nhà để gỡ kiện, kết cục không khác gì cân chuyện trong sách ngu-ngôn: hai chú chuột tranh nhau miếng mỡ, đi kiện với anh mèo, anh mèo ta phân xử cho một hồi thôi thế là hai chú chuột treo mồm mà miếng mỡ đi đời nhà ma mất. Tục ngữ đã có câu: Vô phúc đáo tụng-đình. Đã đến tụng-đình thì phải cũng mất tiền, trái cũng mất tiền, hơn cũng hại, thua cũng hại; nhưng hại gì thì hại, mất tiền thế nào thì mất mà dân mình đến sự kiện thì mất tiền mấy cũng không tiếc, hại mấy cũng không cần. Chính phủ định khoản tiền lệ-phí ở các tòa Nam-án cũng có ý ngăn-cản sự kiện của dân mình, song chẳng biết có khoản tiền lệ-phí mà dân mình có hẳn cụt bớt cái hứng thích kiện đi chút nào không? Điều ấy thật không dám nói chắc vậy.

Than ôi! Kể đến cái sự tranh tụng của dân mình thì thật là một cái mầm hại rất sâu cay độc-địa, về đường kinh tế, về đường phong tục đều vì một cái mầm hại ấy mà suy lạc không biết là nhường nào!

Cái mầm hại ấy mà muốn cho trừ tuyệt được thì phi đến ngày giáo-dục phổ cập, trình-độ dân trí đã cao lắm không mong gì; trong cái lúc dân trí còn đương hắc ám như bây giờ, thì chỉ mong về các quan phủ huyện có cái trách nhiệm lắm dân lý tụng, lấy bụng công minh chính-trực mà hiểu bảo cho dân điều nên điều hư, lẽ phải lẽ quấy, dẹp bớt những mối tranh tụng trong dân-gian, phàm những việc kiện mà không thật có quyền lợi xung-đột gì với nhau thì hòa giải cả hai bên mà không thêm đòi hỏi lôi thôi gì nữa; cái đường kiện chận bớt đi được phần nào, thì cái mầm hại về sự kiện chận đi được phần ấy, sinh-kế của dân ta mới hòng tô phục, mà phong-tục của dân ta mới hòng thuần hậu được có ngày; nhưng khó thay! cái hại về phần người đi kiện chứng dân ta mới hòng thuần hậu được có ngày; nhưng khó thay! cái hại về phần người đi kiện chứng dân có quyền xử kiện chứng ấy, vàng đỏ đen lòng, tình đời ai chẳng thế, dân mặc dân chẳng dân thì cho, hẫu bao ta là giữ khư-khư, người mà đến quên được lợi của mình để trừ hại cho dân, e cũng khó quá. Khó thế mà có người làm được thì quí biết bao!

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 19 Octobre 1924

Nghị viện nước Đức

Tin Berlin — Nghị-viện nước Đức đến ngày 22 octobre sẽ họp

Tòa-độ các nước Thụy-điển

Tin Stockholm — M. Branting đương một tòa nói các toàn về đảng Xã-hội.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 20 Octobre 1924

Tại cuộc hội-nghị của đảng Xã-hội cấp-tiến

Ngày thứ bảy, tại cuộc hội-nghị, có bỏ phiếu quyết-nghị về nhiều vấn-đề tài-chính, kinh-tế và xã-hội.

Quan Herriot tới Boulogne sáng hôm chủ-nhật. Có quan Painlevé và nhiều quan thượng-thư đi với ngài. Ngài đi chân đến chỗ khoảng-địa trước cửa nhà tội-sảnh. Các phái-bộ đương đón ngài ở đấy. Công-chúng đoán-ô. Sau ngài đi đến trận-vong kỷ-niệm đài, và phần mộ các thủy-binh.

Tại bữa tiệc giải tán cuộc hội nghị, ngài có đọc một bài diễn-văn nhắc các công việc của cuộc hội nghị London-dres đã làm được, cải chương trình Dawes, bản ấu vãn tại hội Vạn-quốc. Ngài có bày tỏ rằng sự [illegible] bộ Pháp bao giờ cũng chỉ nói cái chủ-nghĩa hòa-bình. Về việc trong nước, ngài có nói cái mục-đích của chánh-phủ là trừ tình cho ai dẫy được tự-do tín ngưỡng, mà lại vẫn giữ gìn được các luật pháp cần dùng cho sự hòa-mục trong nước.

Đoạn ngài nói đến việc chỉnh đốn nền tài-chính trong nước, như trừ tình cho các khoản chi thu được quân bình, trông nom cho tiền tài và các khoản chi-tiêu được phân minh, tăng lương bổng cho các quan chức mà giảm số các viên chức, trừng phạt việc lậu thuế và đặt ra các thứ thuế mới vân vân.

Đến đoạn sau cùng, cử tọa hoan hô.

Quan Herriot đã trở về Paris.

Việc chính trị nước Thổ

Nghị-viện Angora ưng thuận cái chánh sách của chánh-phủ.

GIỐNG VẬT NHỜ BẢN VÀ GIỐNG VẬT QUÍ TRỌNG

Mới rồi ở một phố ở Calcutta chỉ vì người Hồi-hồi giáo thấy một con lợn trong một cái đám mà sinh ra việc đánh nhau dữ dội. Người Hồi-hồi-giáo thấy con lợn ấy trông là người Ấn-độ giáo đem lợn nếu vào đám, nên họ đánh người Ấn-độ-giáo, một người chết và năm người bị thương.

Những việc vì một con lợn mà đánh nhau như thế, ở Ấn độ thường xảy ra luôn. Người Hồi-hồi-giáo coi lợn là một giống vật nhơ bẩn nên họ giết gin chỗ đâu thờ k ông cho lợn bén mảng đến bao giờ. Người Ấn-độ-giáo thì cho con bò cái là loài-vật quí trọng, bất khả xâm phạm. Con cừu, con lừa, con chó lại coi là giống vô nhơ bẩn. Chỉ có người quét dọn [illegible] nom con chó và người thợ giặt mới chịu dùng đến một con lừa.

Con khỉ mũi nâu cũng coi là một giống vật quí trọng bất khả xâm phạm, vì sự theo như chuyện cổ tích của người Ấn-độ, thì xưa kia giống khỉ ấy giúp Ram Chander cứu người vợ nên thờ cha mình, bị giống quỉ nhốt ở Ceylan. Giống vật và giống cũng người Ấn-độ cũng cho là giống vật quí trọng bất khả xâm phạm.

Tin Trung-hoa

Mặt trận Giang-Chiết thế là yên

Tin Thượng-hải. — Quân Lĩnh Chiết-giang vỡ lở, được mấy người hai mươi đồng bạc và tiền phí tổn để về quê-quán, đã xin nộp giải khí-giới.

Mặt trận Phụng-trực

Tin Bắc kinh Quân của Trương-tác-Lâm đánh Sơn-hải-quan, nhưng không nên công chuyện gì.

Một nhà chớp bóng cháy

Tin Bắc kinh. Một nhà chớp bóng cháy, 27 người chết, 40 người bị thương.

Điện báo Havas

MẤY CÁCH TRỪ KIẾN

Muốn trừ kiến người ta thường đổ dầu hỏa vào chỗ nó đẻ. Nghe đâu than cải, cũng có tính trừ kiến. Người ta nói cứ để mấy cục than ở chỗ gần các bắt ăn thì tự khắc kiến phải tránh xa không làm đến. Dùng chất borax trộn với đường tán vào ra và nhất là acide phénique cũng có thể trừ được giống kiến.

Còn như muốn trừ kiến ở các cây có quả thì người ta thường dùng một sợi chỉ len lớn những dầu mà bu c vào chung quanh gốc cây. Lấy dầu xăng trộn với mỡ bò, hoặc mỡ xấu [illegible] phu-quân đã bị bắt chức một cách không được đích đáng.

Trong cuộc bầu cử dự bị bà đã được đại đa số phiếu, còn cuộc bầu cử nhất định nay mai bà cũng có cơ chắc.

VĂN UYỂN

Phong rao

Ngày ngày ra đứng đầu cầu,
Trông dòng nước chảy mịch sầu chứa chan.
Nước đi có trở lại ngàn? [chan.
Xuân đi thương đóa hoa tàn này chăng?

. . .

Ước gì được tới cung giăng,
Để em mượn mối xích-thằng đem xe.
Xe ngay c ăng lấy thiếp về,
Giang-san thiếp gánh sớm khuya đỡ chàng.

. . .

Nước trong trong cả một dòng,
Gái ngoan, ngoan cả với chồng lẫu con.
Những người diễm phấn tô son,
Ngoài da tuy đẹp ma lòng thường hư.

. . .

Ai bày ra chữ tương tư,
Để em thương nhớ bết trưa lại chiều.
Đôi ta giải kết đẹp điều,
Dẫu khi sóng cả, tay chèo chẳng sai.

. . .

Anh đi, em dặn mấy lời,
Công-danh phải cố việc đời phải kiên.
Những phường đổi trắng, thay đen,
Thì xin anh chớ có chen chân vào.

. . .

Đêm qua gió thổi ào ào,
Thổi xiên cửa sổ lọt vào phòng khuê.
Giang hồ anh sớm giở về,
Kẻo em mong đợi mọi bề anh ơi!

Lữ hoài

Này em ơi! lúc đêm khuya anh ngồi [nghĩ một mình.
Đố ai thoát khỏi vòng tình cho qua?
Kể từ khi anh lạc bước bước ra,
Khối tình riêng anh mang nặng từ [nhà anh mang đi.
Này em ơi! nghĩ ngao ngán thay cái [lúc phân ly!
Xa nhau một bước sầu kia trăm vòng!
Bởi vì đâu nên kẻ bắc người đông?
Nghĩ càng thêm giận cái ông Hoa-[công muôn phần.
Này em ơi! nỗi riêng anh riêng mang [tấm ngủ,
Biết bao con Tạo xoay vần cho lại gặp [nhau.

Phương-khôi, Bồ-xuân-Mai.

CÁI NẠN CHUỘT Ở UKRAINE

Có tin rằng trong các quận đồi kém ở Ukraine chuột nhiều lắm, giống ấy kéo nhau từng đàn đi về lấy bỏ nước Nga.

Các quan cai-trị ở Volhynie và Podolsk đương tìm cách trừ hại.

Viên phóng-sự nhà báo *Pravada* có nói: chuột kéo nhau đi, đông cách xa tam kilomètres, còn trông thấy được; vì chuột đi ở dưới, thì ở trên có hàng mấy nghìn quạ và diều hâu bay theo.

MỘT VỊ NỮ TOÀN-QUYỀN

Có lẽ châu Texas là một châu to nhất ở Hoa-kỳ, dân số có tới bốn triệu bảy mươi vạn người nay mai sẽ có một vị nữ toà -quyền lên cầm quyền chính.

Vị nữ toàn-quyền nay mai ấy là Mis ress Miriam A. Ferguson. Bà được đảng Dân-chủ chọn để ứng-cử chức toàn-quyền, vì cái chủ nghĩa của bà là bài trừ cái hội Ku Klux Klan. Bà ứng cử chắc là đắc thắng, vì cái thế đảng phái đối trong châu ấy, so với đảng dân chủ lớn nhiều.

Bà là vợ một vị toàn-quyền được tráng cử tam năm trước đây, sau vì một lẽ riêng không được công-nhận làm toàn-quyền. Trong giấy đạc cho các nhà dự báo, bà có nói bà ứng cử để phản đối h i Ku Klux Klan, song

HÀI ĐÀM

Đoán sai

Một thầy cai kể chuyện:

« Tôi xưa nay vẫn theo việc võ, nhưng mà về đường văn-thơ tôi cũng không ưa lắm. Một hôm tôi thổi kèn chơi suốt buổi sáng. Tôi càng thổi càng thấy có con gái hàng xóm ra vào nhẩn-nhe có vẻ buồn rầu. Tôi đoán chắc ngay có cảm cái tiếng kèn của tôi. Tôi không lấy thế làm tự-đắc lên mặt Bá-Nha, mà tôi lại tiếc rằng người Việt-nam ta sao để cảm đến như thế, tôi bèn chạy sang hỏi có con gái:

— Cô ơi, cái tiếng kèn tôi nó não-nùng lắm hay sao mà tôi xem ra có càng nghe lại càng cảm-động ra mà?

Cô đáp:

— Tưa thầy, tôi chẳng cảm-động chú nào mà từ sáng đến giờ tiếng kèn thầy làm tôi sốt ruột mất cả công cả việc.

Nghe cô nói, xin thú thực, tôi lấy ngượng. »

Sơn-phong

Dư luận

Vì cớ gì mà sự học ở thôn-quê không được phát đạt bằng nơi tỉnh-lị?

Mấy năm nay chính-phủ Bảo-hộ nhiệt-thành cổ-động việc học ở các chốn thôn-quê cho nghe thêm hoàn-hảo, song trừ những dân sở lại có trường Kiểm-bị (Ecole de Plein Exercice) là trường có lớp cả lớp cao-đẳng (C. Supérieur) để tiện đợi học-trò ra ứng thi lấy văn-bằng Sơ-học Pháp-Việt (Certificat d'études primaires franco-indigènes) ra không kể, còn những trường Yếu-lược (Ecole Elémentaire) thường thấy có người nói sự học không được thành-hiện bằng các trang ở tỉnh lị, là tại cớ gì?

Có phải các giáo-viên học-thuộc không đủ dạy hay không tận tâm với nghề-nghiệp chăng? Nói thế thật hiểu lầm và oan quá! — Các giáo-viên phần nhiều là xuất thân ở các lớp Sư-phạm, ông nào chưa được qua lớp lấy thì mấy năm vừa rồi đã theo lớp ở các lớp Tu-nghiệp (Cours de Perfectionnement); và lại công việc của các ông làm thường có các quan thanh-tra xem xét, lẽ nào dối dạ được.

Vậy vì lẽ gì? C ắng nói chắc chư độc-giả cũng thừa rõ rằng mỗi đứa trẻ mà sau thành được có nhân cách là cốt-tử ở gia-đình giáo-dục của nó trước đã, cũng như cây lúc mới bén rễ nảy mầm phải có người trồng nom uốn nắn thì về sau mới thành cây được. Phần nhiều phụ-huynh học-trò đã mấy ông thấu rõ sự ích lợi ấy cho; ký-gia ở chốn thôn-quê đã từng t ấy có ông mang con em đến xin học mà khẩn cầu những điều rất lạ: ông thì nói chau ở nhà ăn uôn mồm, quấy luôn miệng, ông thì cháu chỉ suốt ngày ngoại nắng, lúc thả diều, lúc bắt chim, ở nhà đánh mắng đến điều nó cũng thế thôi, vậy x n đem đến nhờ ông dẻ nẹt g úp; có lẽ họ cho các ông giáo là những « Ba-bị » để dọa nẹt con trẻ chọ nó phải nát đảm hay trong tôn tộc có kỉ-lập cười xin, ngoài dân làng có họ, hẻ đình đám, có ông lại đến khẩn khoản xin p ép nào cho con ở nhà dự lễ, nào cho em nghỉ học đi xem, c o chúng nó mừng. Ở g tấy có phân-trần lẽ chiêu con lễ làm cho cái sự học của nó ngày thêm khó, thì họ lại bình-phẩm rằng thầy quá ư nghiêm khắc, rồi đem lòng giận. Ôi! đứa trẻ mà phụ huynh nó đã chẳng cùng ông thầy dạy dỗ nó, phỏng sự học của nó còn làm thế nào cho có công hiệu được. — Còn những đứa may mà theo học được hết lớp Sơ-đẳng rồi, hoặc vì nhiều tuổi, hoặc vì nhiều việc bận, không thể học, về nhà dạy giảm ba đứa em hoặc chau chí gian là đã lấy làm mãn-nguyện, ông thầy có trân-thuyết, điều hơn lẽ thiệt về cái sự học đỗ dang của con trẻ với phụ huynh chúng nó và khuyến k ích họ nên cho chúng nó theo học các trường kiêm-bị thì họ trả lời rằng xá xoi nhờ trường, lệ nước lệ nhà, nuông nông nổi thế, xin đành để nó ở nhà chăn giúp con bò, thả họ đàn trâu cũng sai khiến các việc vặt, hãy được ngày cái mối lợi hiện nhiên còn hơn cho nó theo học mãi đâu đâu, vì phần đã tốn kém một thánh hai mươi lại phải bận tâm lo nghĩ; và lại ông cha xưa nay cay nằn cuốc bẫm, thì mỗ mả dân ma không thì cũ đỗ đạt, làm nên k a kác...

Ôi! Nghĩ mà ngán thay c ái hủ tục đã mấy ngàn năm, mà về t.-kỉ-đại nay người mình cũng còn có kẻ khư khư giữ mãi! Những tinh cảnh ấy thật đã trở ngại cho sự khai-hóa lẽ thiên-nhiên, vậy mong rằng người mình nên mau tỉnh ngộ, thì nước nhà sau này mới mong tiến-ích, mới có thể cheo vai nỗi gót với cầu nước, mạnh trên hoàn-cầu này được.

Phụ-long Lê-khắc-Lộc

Cải-chính

Về mục dư luận trong số báo hôm qua có đăng bài « Làm thế nào trừ được nạn trộm cướp » của M. Ng-v-Thinh, về đoạn nói lương lính đồng 12 xã phải chịu là 288 p. thì một xã phải 36 p. làm là mỗi xã 41 p. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

MẤY TIN Ở NOUVELLES HÉBRIDES

Báo *France Indochine* có đăng tin sau này :

« Báo *Courrier colonial* có đăng mấy tin về hiện-trạng ở quần-đảo Nouvelles Hébrides. Nhờ về nhân-công Đông-pháp các nhà đồn điền ở đấy vượt được một bước khó khăn, vì vậy các nhà đồn điền rất sẵn sóc về bọn nhân-công của mình.

Trong các trại ở đảo Api, đã lập nên một cái ấp Đông-pháp, nhà cửa rộng rãi, có vườn bao-bọc chung-quanh. Có cả một nơi diễn kịch. Lại mới lập một nhà xem bệnh rộng rãi, xếp đặt chỉnh-tề.

Bấy nay vẫn thấy những tin bịa đặt ghen ghét về cái tình-cảnh bọn lao động Đông-dương ở Nouvelles Hébrides. Những tin ấy do những nhà truyền giáo về một mối riêng ở một nước kia bịa đặt ra cả. Nay việc xếp đặt mới nay được các quan chứng nhận cho, thì các tin ấy sẽ tiệt ngay.

Người ta nói : Các nhà truyền giáo ấy ở quần đảo giảm số dần dần. Trước đây các nhà ấy đến ở các đảo phía Nam, mà giữ không cho người Pháp vào các đảo ấy. Ở đấy, các nhà truyền bá văn-minh một cách lạ đời ấy, xử với dân bản xứ làm cho ra hồn một giống nô lệ. Ai không chịu làm việc cho các nhà ấy, thì các nhà ấy đánh thuế, và phạt tiền đến cho khuynh gia bại sản. Tàu Pháp đến các đảo ấy lắm khi bị súng bắn. Các nhà ấy ở đấy tha hồ muốn làm gì thì làm. Song, nghe đâu các nhà ấy cũng chịu thôi không cạnh tranh với người Pháp nữa thì phải, cả trong các đảo phía Nam, người Pháp xem chừng cũng thắng thế. Người Pháp đắc thắng chỉ vì có ý thực bụng, muốn làm ăn lâu dài, chứ như những người kia thì chỉ muốn bóc lột nhân dân mà thôi.

Các nhà đồn điền Pháp thấy thắng thế, bèn ra sức làm lụng. Ở Api đã có đặt một cái nhà máy để nhặt bông. Ở quần đảo ấy, bây giờ mới có cái nhà máy ấy là một. Ở Vaté lại sắp đặt một cái nhà máy nữa để làm bông.

Có lẽ nay mai ở quần đảo ấy lại sẽ đặt một nhà máy đường nữa. một viên kỹ-sư đến các đảo ấy để khảo cứu về nghề làm đường. Nghe đâu viên kỹ-sư ấy xét ra có thể làm được. Có lẽ đặt hai nhà máy : Một nhà máy ở Nouvelle Colédonie. và một nhà máy ở quần-đảo Nouvelles Hébrides.

Xem như vậy, thì cái thế lực của Pháp ở đấy một ngày một thêm hành trướng lên vậy... »

Cuộc thi thơ

Của Hoè-rui-Quyền nữ-sĩ

MMMXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Chốn cũ phồn-hoa có phải không ?
Miếu vắng uy-nghi vàng khói tỏa,
Bia còn tỏ rõ nét rêu phong.
Đạo chưa thấy đổi càng dâu bể,
Tiếng vẫn lưu truyền với núi sông.
Một mảnh gương soi kim cổ đó,
Người nay cảnh ấy chạnh bên lòng.

Trần-đôn-Thuần
13, Bd Henri Rivière, Haiphong

MMMXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu là đây có phải không ?
Đắp mộng xây tường từ họ Lý,
Khua chuông đánh mõ vẫn con Hồng
Ba kỳ cõ quốc chung trời Việt,
Một cuốn danh lam nức cõi Đông.
Triều Lý ơn vua công-đức ấy,
Nghìn năm bia tạc với non sông.

Nguyễn-bá-Cân
Route de Huế, Hanoi

MMMXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn vật khai nguyên đất Á-đông.
Không giáo ơn cao bằng núi Thái,
Nam bang nghĩa trọng tựa non Nùng
Một vừng cây cỏ mầu hương ngát,
Chín nhận cung tường bóng nguyệt [trong.
Hỏi khách văn-chương nay sánh lại.
Tên ghi kim bảng đội ơn chung.

Đoàn-tiến-Hiền
Lang Đông-phú, Ninh-giang

MMMXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu từ xưa đạo chẳng cùng.
Gió Á mưa Âu đà mấy độ,
Thêm nhân của lễ vẫn nguyên phong.
Mông mênh bể học theo dòng chảy,
Xây đắp nền văn tựa núi Nùng.
Thời đại văn minh tuy biến đổi,
Làng nho một dạ hãy tôn sùng.

Vũ-nguyễn-Bác
40, Đường cát, Haiphong

MMMXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Muôn thuở danh thơm nức đạo rồng
Chuông mõ làng nho vang cõi Bắc,
Trống hoa của Không rạng trời Đông
Duy trì cựu học người Nam-Việt.
Báo thủ di-luân giống Lạc Hồng.
Bia đá bảng vàng ghi tạc để,
Tiền-nhân nhớ đức kính thờ chung,

Lê-ngọc-Lâm
51, Avenue du Grand Boudha, Hanoi

MMMXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây có phải không ?
Thế-kỷ trải bao cơn dâu tiếp,
Cung tường tự cổ vẫn nguyên phong.
Tuyên vương thánh đức ai không nhớ?
Sư-biểu nho-phong đạo vẫn sùng,
Bia tạc tiếng thơm bao xiết kể,
Vang lừng muôn thuở khắp trời đông.

MMMXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây có phải không ?
Thế-kỷ trải bao cơn dâu tiếp,
Cung tường tự cổ vẫn nguyên phong.
Tuyên vương thánh đức ai không nhớ?
Sư-biểu nho-phong đạo vẫn sùng,
Bia tạc tiếng thơm bao xiết kể,
Vang lừng muôn thuở khắp trời đông.

MMMXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Muôn thuở uy vang tựa cõi Đông.
Văn-miếu là đây thờ đức Khổng,
Nho-phong thừa trước vẫn con Rồng.
Thanh danh lừng lẫy phương sông Nhị,
Đạo-đức lưu truyền tựa núi Nùng.
Rạng vẻ văn-minh nhà Đại-Việt,
Một nền luân lý bảo tồn chung,

Triệu-văn-Phú, Chiêm-hóa

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
13 giờ 27 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 22 Octobre 1924
S. Philippe

24 tháng chín năm Giáp-tí
Ngày Giáp-tuất
Hành Hỏa Sao Sâm, Trực Kiến.
Kị : Khai-sương. Ngũ-khuyển.
Chư sự bất nghi

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ	10	$ 50
— nhì —	10	10
— ba	9	45
Thóc.	6	50
Ngô.	6	50

Giá bạc. Kể từ ngày 21 Octobre 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 35

Phi-luật-tân với người Trung-hoa. — Có điện-báo ở Manille ngày 20 octobre báo tin rằng trong 36 giờ vừa qua người Phi-luật-tân với người Trung-hoa vì vấn-đề chủng-loại mà đôi bên đánh nhau ở ngoài phố rất hăng hái. Trung-hoa chết mất một người. Những người giao chiến bị thương kể hàng trăm. Người Trung-hoa ở các phố bị người Phi-luật-tân đuổi sạch. Phi-luật-tân phải bắt 250 người.

Quan Giám-đốc Bride tại Lai-châu. — Ngày hôm qua, phủ Thống-sứ có tiếp được của quan Giám-đốc Bride một bức điện-tín ở Lai-châu gửi về báo rằng nếu trời tạnh ráo thì ngày 20 ngài đi tàu bay sang Điện-biên-phủ và có lẽ chiều hôm nay về tới Hanoi.

CHỤP BÓNG
KIM - VÂN - KIỀU
chỉ còn có tối nay và tối mai
TẠI :
CINÉMA PALACE
Tối mai có hội Ích-lạc hòa nhạc đi các bài Ta và Tàu

Hội chợ Hanoi
Làm thử sau
Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Việc quyên giúp các nhà bị lụt.

— Số tiền chi thu về việc này phủ Thống sứ tính đến ngày 8 octobre như sau này :

Số tổng cộng đã thu được	25 679 $ 12
Số tổng cộng đã chi ra . .	5 976 , 00
Còn lại nhà băng . . .	19.703 $ 12

Cái số tiền chi ra đã nói trên ấy thì dùng về các khoản sau này :

Theo ý-kiến của mấy người quyên tiền thì ngay từ hôm đã đã gửi cho quan Công-sứ Hưng-yên . . . . . 140 $ 00
Tiền cấp cho quan Công-sứ Thái-bình . . . . . 1.000 , 00
Tiền cấp cho quan Công-sứ Hưng-yên . . . . . 1.500 , 00
Tiền đong gạo . . . . . 3.336 , 00
5.976 $ 00

* * *

Bản-báo nhận được của hiệu « *La Mode* » ở phố Borgnis Desbordes số 12 tại Hà-thành gửi đến quyên giúp các dân bị lụt một số tiền là. . . . . 5 $ 00

Những số tiền bản-báo đã nhận được từ trước . . : 719 $ 55
Tổng cộng. . . . : 724 $ 55

Cuộc du-lịch của hội Địa-dư. — Bắt đầu ngày chủ nhật 26 Octobre này, hội Địa-dư sẽ mở một cuộc đi chơi lên núi Ba-vì bằng ô-tô. Khởi hành ở trước cửa trường Bắc-cổ hồi 7 giờ sáng.

Đấu-xảo canh-nông. — Kỳ đấu xảo canh nông thường lệ của Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ năm nay sẽ mở vào tháng chạp trong khi mở hội chợ. Ngày nào khai đấu xảo thì sẽ định sau.

Hội đồng mục sức bản xứ phải tổ chức cuộc đấu xảo ấy, mà quan chánh Thú-y Bắc-kỳ thì cử làm tổng ủy viên tại hội đồng đấu xảo.

Ngạch cai-trị. — Clerc, chủ sự ngoại hạng ngạch cai-trị, lĩnh phó công sứ Yên-bay nay đổi đi phó công sứ Sơn-tây thay M. Erard, là phó cai-trị hạng nhất về nghỉ.

M. Allégrini, biên tập hạng nhì ngạch cai-trị tại Bắc-giang thì đổi đi phó công-sứ Yên-bay thay M. Clerc.

M. Sehneyder, biên tập hạng nhì ngạch cai-trị tại Sơn-la nay đổi đi Bắc-giang thay M. Allégrini.

MỚI CÓ
CHUYỆN GIẢI TRÍ
Tập I, giá 0 $ 15
Bán ở khắp các hàng sách

Tòa Thượng thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Gả bạc. — Ng-thị-Đức phải tòa án Trung-trị Hanoi phạt 1600 quan về việc gả bạc lấy bỏ, tòa Thượng-thẩm giảm phạt xuống 200 quan.

Việc tiêu tiền kết. — Ng-thiện-Vân làm ký gả ở Hanoi tiêu 32 đồng của sở xe nhỏ Nhà-nước, phải tòa án Trung-trị Hanoi phạt 3 tháng tù và 25 quan về việc tiêu 32 đồng của sở xe nhỏ Nhà-nước là việc đã nói ở số báo thứ ba trước. Nay tòa Thượng-thẩm xét y án.

Ăn cắp quần áo. — Ng-Tư, không làm nghề gì, thấy một nhà đi vắng lên cửa vào cạy hòm ăn cắp quần áo. Tòa án Trung-trị Haiphong phạt tên ấy 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Việc ăn cắp dây điện-thoại. — Ng-đức-Cúc là cai coi dây điện-thoại cho sở Bưu-chính bị thưa về việc ăn cắp dây điện-thoại, tòa án Trung-trị Hanoi tha, vì xét không đủ chứng cớ. Tòa Thượng-thẩm y án tha tên ấy.

Việc tiêu tiền của hội Ích-hữu thư-xã. Ông nguyên chủ nhiệm hội Ích-hữu thư-xã Trần-quang-Huy tiêu mất tiền của hội ấy 200 đồng 15 xu và lại để cho Bùi-đức-Thăng tiêu mất 150 đồng nữa là việc trong báo đã đăng nhiều lần rồi. Tòa án Trung-trị phạt Trần-quang-Huy 3 tháng tù, 1.0 quan, bắt phải bồi riêng 200 đồng 15 xu cho hội ấy và liền đối với Bùi-đức-Thăng bồi 150 đồng nữa. Tòa Thượng-thẩm xét lại y án. Còn Bùi-đức-Thăng cũng phải phạt về việc ấy không cho án.

Lại việc Ích-hữu thư-xã. — Tòa Thượng-thẩm lại xử án tòa án Trung-trị tha M. Ng-mạnh-Bổng nguyên trợ bút báo Hữu-thanh bị kiện về việc lấy các giấy má của hội Ích-hữu thư-xã đã phải biệt xứ lại trốn rồi. — Lê-văn-Nghi tức Năm tức Ly đã phải biệt xứ 5 năm chưa hết hạn lại lẫn về thành phố Haiphong. Tòa án Trung-trị Haiphong phạt tên ấy 8 tháng tù và hết hạn tù phải đi biệt xứ chung thân, vì tên ấy trước đã can án nhiều lần rồi. Tòa Thượng thẩm giảm 1-1 cho tên ấy xuống 4 tháng tù và tha cho tội biệt xứ chung thân.

Hội-đồng soạn sách và hội-đồng kiểm sách. — Tại nhà Học-chính Đông-pháp nay đặt ra một hội-đồng soạn sách và một hội-đồng kiểm sách và các bằng theo thường dùng trong việc học sơ-đẳng yếu-lược.

Lời cảm tạ. — Chúng tôi có lời trân trọng cảm tạ các cụ, các quan, các ông, các bà, có lòng tư tưởng cho đồ phúng viếng, gói giấy chia buồn và đi đưa đám bà thân-mẫu chúng tôi ngày hôm qua. Trong lúc không tổng, nhiều điều lầm lỗ, xin các cụ, các quan, các ông, các bà tử mẫn tha thứ cho.

Nay bái tạ.

Cô-ai tử : Mạc-đình-Vân.
Mạc-đình-Tư.
Đích tôn : Mạc-đình-Giám.

Khoa Hán-Việt văn-chương ở trường Cao-đẳng. — Quan Học-chính tổng-trưởng đã cử ông Phạm-Quỳnh, chủ bút *Nam-phong* dạy khoa « Hán-Việt văn-chương » (*Philologie et littérature sino-annamites*) ở trường « Cao-đẳng Đông-pháp ». Mỗi tuần lễ giảng một giờ bằng tiếng Pháp, (ngày thứ bảy từ 4 giờ đến 5 giờ), ở trường đại học mới đường Bonnifoi. Kỳ khai giảng lần đầu là ngày 1 tháng bảy 25 Octobre này. Ngoài các sinh viên trường Cao-đẳng, ai muốn đến nghe giảng phải làm đơn xin phép quan Chánh-đốc trường Cao đẳng Đông-pháp (M. le Directeur de l'Ecole des Hautes Etudes indochinoises).

Tòa Nam án. — M. Phạm-gia-Thiều, thư-ký thượng hạng hạng ba tại Tuyên-quang nay tạm bổ làm lục-sự tại tòa Nam-án tỉnh ấy trong khi M. Vũ-văn-Chí là lục sự hạng nhì nghỉ phép vắng.

Xà-phòng THIBAUD
có bằng nước hoa Cologne
Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
69, Phố Paul-Bert, Hà-nội

Cải chính. — Trong việc mua đá ăn cắp của sở Lục-lộ tại đê Cổ-bi đăng trong mục Tòa án Trung-trị ngày hôm qua, bản quán phóng-sự có nghe lầm và viết là tại *Phố-lý*. Việc lấy trộm đá này nguyên khi mới xảy ra, bản quán đã đăng báo ngay rồi. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

Hội Nhân-báo. — Ngày chủ-nhật 26 octobre này, hồi 1 giờ rưỡi chiều, hội học Nhân-báo họp đại hội-đồng và làm lễ khánh thành tại nhà hội ở đường Hang-gà (Route de Huế) số 89. Nhân vì bản hội mới được phép biệt-lập, nên vừa họp đại hội-đồng vừa làm lễ khánh-thành vào một ngày hôm ấy.

Ban Trị-sự đã có giấy mời riêng liệt-quí hội-viên lại dự hội, nhưng e rằng nhỡ ra thất lạc, nên đăng vào báo-chương này để nhắc lại.

Hội Nhân-báo lại cáo

GỖ LIM CÂY!
Có hơn một trăm cây gỗ lim xanh ở Mạ-cương,ước 70 thước cubes, muốn bán.
Hỏi tại bản-quán.

Ngạch thừa phái. — M. Bùi-thế-Chấn, chánh cựu phẩm văn giai (9.), thừa phái hạng tư về hưu, quán làng Thổ-khối, tổng Cự-linh, huyện Gia-lâm, nay được đặc thăng hàm-tùng bát phẩm văn-giai (8.2).

Được phép nghỉ. — M. Lê-thị-Giinh giáo tập hạng tám, vì sức yếu, được phép nghỉ 29 ngày.

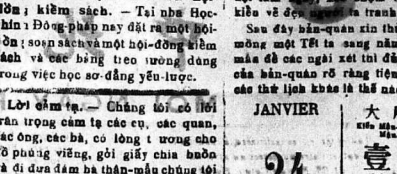
M. Nguyễn-ngọc-Cư, giáo học tập sự, theo như đơn xin, được nghỉ một hạn là một năm, kể từ ngày 1er novembre 1924.

Nghỉ hộ sản. — Mlle Nguyễn-thị-Hy, giáo tập hạng sáu, tại trường phố Lò-đúc, được nghỉ hộ sản 2 tháng lĩnh cả lương.

Mlle Nguyễn-thị-Sửu, cô bằng Sơ-học Pháp-Việt bổ vào quyền dạy tại trường Lò-đúc trong khi Mlle Hy nghỉ. Phụ-cấp mỗi ngày là 0$50.

Ai muốn thừa lịch năm 1925 ? — Lịch mới năm 1925 hiệu nay bản-quán đương bắt đầu làm. có nhiều bức vẽ rất đẹp, rất nhã. Lại có lời kinh-cáo để các nhà đại công thương trong nước, ai muốn thêm lịch năm 1925, thì xin kịp đến bản-quán mà chọn các kiểu, người ta thường hay đặt làm ngay, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp sẽ hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ta sang năm ra làm mẫu để các ngài xét thì đã biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào :

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . .	0 $ 35 một
Từ 11 đến 99 . . .	0 40 »
Từ 1 đến 10 . . .	0 45 »
Tiền cước.	0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này :

M. Bùi-xuân-Thiều
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Cái nạn ô-tô. — Theo lời trình của M. Nguyễn hà-Nguyên, chủ hiệu Quảng-tân-Hưng số 43 phố Đồng-khánh, số Cầu đã nghe lời chứng về việc cái nạn ô-tô xảy ra ngày 19 vừa rồi, hồi 9 giờ 30, ở đường đi Phủ-lỵ mà một bà lão là Phạm-thị-Diêu, 80 tuổi, quán làng Gòi, phủ Thường-tín (Hà-đông) đã bị thương và đã đưa về điều trị tại nhà bà thương Bảo-hộ.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montes
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
(*Capsules huile de foie de morue*)
Mỗi ngày nàng bán viên, sáng 2 viên, chiều 3 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ 0 $ 90
油肝魚丸

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Muối đắt đến bao giờ. — Thứ muối rõ trắng rõ nhỏ cát trước kia một xu mua được 200 đến 150 grammes, sau hạ dần xuống 100 hay 80 grammes đã là đắt, thế mà bây giờ không mua ai được nữa, vì thứ to cát và đen ai mượn xu cũng chỉ mua được năm sáu mươi grammes là cùng tìm đủ biết là giá rộ mua mắc ra vậy.

Muối đắt, gạo kém, thực là khổ sở cho dân nghèo lắm, mong rằng nhà nước trong lại ra lệnh cho cho khỏi muối cũng mở ban tế tư một vài cân trở lên cho dân dùng như ở Gia-lâm thì phúc đức quá !

Tại tòa án. — Phiên tòa ngày thứ hai 20 octobre 1924 xử những việc sau này :

Ten Vinh-xương dùng thẻ sai và giấy vận lái xe ô-tô của người khác phải phạt 100 quan ; 18 tên Nguyễn-văn-Sản, Cư, Um, Bích, Sắp và Khiên đồng đáng ăn cắp và chứa chấp 3000 súc gỗ chống mỏ của sở than Hongay, hoãn đến 23 sau mới xử ; Trần-văn-Sâm đốn gỗ không có giấy phép phải 15 ngày tù nhưng được hưởng án treo ; Trần-văn-Tỷ, can tội ăn cắp và du đãng phải một tháng tù ; Đào-văn-Xương can tội du đãng phải một tháng tù ; Ng-văn-Kim can tội du đãng, trước đã phạm án bốn lần, nay phải ba tháng tù.

Nạn ô-tô. — Hồi 10 giờ 35 sáng chủ-nhật ở ngã tư đường Bonnal và phố Đầu-cầu có chiếc xe ô-tô số T. 256 đỗ tên Vũ-văn-Khang tâm lái đụng phải ba chiếc xe tay to : hai chiếc là xe nhà của M. Lê-bang-Thanh nhà ở phố Đầu-cầu số 1 và Ng-đức-Hồi nhà ở đường Belgique số 176. Còn một chiếc xe kiện V. T. số 1525 do tên Ng-v-Lang kéo bị bẹp đám cũng như hai chiếc xe kia. Người bị thương thì có tên Lang kéo xe cho Trần-đình-Xuân bị xe nhà M. Hồi chỉ xây xát xoàng mà thôi. Còn xe ô-tô vỡ mất cái đèn phóng bằng kính và hai cái đèn bánh trước cũng hỏng.

Tự tử. Ngày 19 trước ở số nhà 31 phố Bảo-minh có thím Khách tên là Loc-Chi, 24 tuổi, đứng đắn thanh và thuốc phiện đề thoát nợ trần. Xác thím khám xét xong đã cho gấy chôn.

HÀ-ĐÔNG

Hết dịch trâu bò. - Các thể lệ trong đạo nghị-định ngày 24 décembre 1923 công-bố hạt Mỹ-đức có dịch trâu bò và nghị-định ngày 24 juillet 1924 công-bố tổng Mỹ-lương, uyện Chương-mỹ có dịch trâu bò thì nay bãi đi chỉ trừ ra Chợ bèn thì còn phải tạm đóng mà thôi.

QUẢNG OAI (Sơn-tây)

Trường học Hoàe-sa bao giờ thành lập ? — Từ ngày nhà trường cũ đổ nát, học-trò phải thuyền tạm sang hai giải hành-lang của chùa làng, thì dân sở tại đã tỏ lòng nhiệt thành đương xin phép quan trên bán ngôi gần chùa để lấy tiền thiết lập trường mới, thì nào đã thấy gỗ bàng chồng gạch bàng đống mua đã ngót hai năm nay, song không rõ vì cớ gì mà nhà trường đến bây giờ vẫn không thấy dựng ?

Ngót bảy tám chục học-trò hàng ngày bị ánh nắng xói vào đến tận chỗ ngồi, những lúc giời đông con cò thì trong lớp học tối đen như mực, nhất là về đông tiết hay có giỏ bắc mưa phùn thì rét buốt đến tận xương, thật hại cho vệ-sinh của con trẻ.

Vậy dám mong quan trên càng đâu sở tại liệu cách nào thích hợp khiến cho trường học Hoàe-sa chóng được thành lập thì chúng tôi được mông ơn lắm. . . .

L. K lai cảo.

VIỆT-TRÌ

Những điều ta thán của khách đi tàu thủy. — Chuyến tàu chạy Cho bờ hồi 2 giờ sáng 18 tây mới đây, hành khách có ta than nhiều điều, lúc tàu đến bến đặt cầu đi lại không vững để một người lúc lên hến bị ngã ướt mất cả tôm khô ; sang hôm sau tàu ra chạy bốn người bị lỗ, và một người cầm va-li xuống cho chủ giờ lên bờ tàu đã chạy ra giữa sông. May lúc ấy có cái thuyền bằng gỗ con của mai người bơi đến cứu, nghe tiếng kêu đến đón người ở tàu vào bờ và ở bờ ra tàu. — Người đứng trên bờ thấy như thế có xin với tàu bây dừng lại để kẻ lên người xuống cho chu tất đã, thì người làm ở tàu đáp lại nhiều lời rất là khó chịu.

Những điều ta thán này mong rằng hãng tàu sẽ lưu ý mà tỉnh đến là !

Thảm trọng. — Có một cái xác con trai độ mười tuổi, đầu bùi trọc trần trắng, không bận quần áo, trôi ở sông Lô, dạt vào bến đò lác 8 giờ sáng hôm 20 tây ; nó Cẩm cho phu vớt xác lên bờ để lấy tuốc khám thì không thấy thương tích gì cả.

HÒA-BÌNH

Cọp bắt lợn. — Xóm Đồng-bái làng Mỵ-sơn, châu Lương-sơn, có ông tiên-chỉ cựu nuôi được một con lợn đã hơn ba năm, tuy không được lớn lắm, nhưng nai cũng nanh chia ra ngoài mồm dài chừng 5, 6 phân tây, định để đến cuối năm nay ngày nào lợn nhà thì làm thịt để mời cả làng làm giáp rồi ăn uống. Vì rằng ực trong này, nhà nào có công việc gì như làm nhà, hoặc là đến vụ cày cấy gặt hái, thì không phải thuê mượn như ở trung-châu, chỉ làm giáp lẫn nhau, rồi đến tối thì nhà chủ phải sắm sửa cơm rượu, ăn uống cho đủ là xong.

Không ngờ đến đêm ngày mồng mười sáng ngày mười một tháng tám ta, có cọp vào bắt lợn, chủ nhà biết thấy động nổi hiệu cho dân làng ra đuổi, kẻ người người xuất hô hoán xóm chạy mãi đến cái miễn ở phía sau làng, thì cọp thả lợn ra chạy thoát. Đến sáng chủ nhà và bàng xóm

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có từ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, nhân-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đệ-đạt được phong rượu MONTÈS vui ăng, có chê ren một thứ rượu bổ đã tăng ngự dùng quả rất hay, đáng nên quí thưởng, trước lục phê thị giữ cho quí được phòng chủ-ông để tỏ thành-giả.

Khâm thử.

欽定三年五月初七日內閣奉

以嘉有裨補得滴大瓶試驗經御賞賜頒行主筋

Rượu này đã kể cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Sở mấy kêm ở Quảng-Yên cần dùng thợ làm các ống hơi dùng vào đèn để hàn (autogène).
Hỏi ở đây. 4024

Thứ sữa tốt thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu **Confé** *của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa những người yếu, trẻ con cùng tất cả mọi người ưa thứ sữa đặc có chất nguyên, dùng rất tốt.*

Ai có tính khó đến đâu, dùng thứ sữa này cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại :
COMPTOIRS COLONIAUX CHIRIS
Haiphong. 2220

CUỘC ĐỐ CỦA HIỆU THUỐC-LÁ COQ

GIẢI : CÁI HỘP BẰY Ở HIỆU GÔ-BA TRONG CÓ 35 GÓI THUỐC.

Câu giải đúng ấy là của ông Dương, làm việc ở báo « Avenir du Tonkin »

Tuần lễ này ông ấy được hút 35 gói thuốc của bản-hiệu tặng, không phải mất tiền.

Còn mười vị kể tên sau này cũng đã giải câu đố được hơn cả, bản hiệu cũng xin tặng một hộp thuốc lá Coq.

MM. Koyré
Nguyễn-ngọc-Thu
Nguyễn-thị-Lê
Dương-Thu
Hoàng-văn-Nghi
Nguyễn-văn-Hiên
Trịnh-hữu-Huân
Ngô-đình-Khang
Hoàng-tấn Kế
Bà Nguyễn-thị-Hạnh

M. Maurice GAY
Chánh kế-toán

Có lời kính-cáo để ai nấy biết rằng, ông sẽ mở một lớp dạy Kế-toán (Comptabilité) bắt đầu dạy từ ngày 1er Décembre 1924. Mỗi tuần lễ dạy hai lần, ngày thứ hai và ngày thứ sáu từ 20 giờ đến 22 giờ.

Giá mỗi tháng là 10$ (mười đồng).

Kể học đủ các bài, có thể cấp một cái bằng nhận thực.

Biên tên tại nhà M. Gay, 80 bis, Rue Armand Rousseau
4018

NHÀ BÁ-CHUỒNG
TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người có tuổi, đương khi khoẻ không lưu-thông được mạnh, hay sinh ra chứng nhức đầu, chóng mặt, đau lưng. Muốn khỏi những chứng ấy thì không gì bằng dùng thuốc :

Gouttes de Virginie
chỉ nửa giọt khỏi dứt khoát bệnh.

Giá bán : 1$20 một lọ

THÁI-BÌNH

Việc cải-lương hương-chính. — Tôi vốn nhiệt-tâm về sự cải-lương hương-chính, từ khi nhà nước ra nghị-định cho các xã lớn thi hành chính-sách cải-lương, tôi đã đem tâm suy xét, biết rằng nhà nước đã hết lòng chỉ bảo cho sự cải-lương là để cho rộng quyền công-dân mà hợt được những sự những lạm của kẻ cường-hào và cũng trừ được cái tệ của bọn tham-quan ô-lại. Cho nên từ khi tỉnh tôi mới mở trường dạy thư-ký, thì tôi đã khuyên những người biết quốc-ngữ ở trong dân, nên đi mà học tập để phòng sau này dân xã có cải-lương chăng, nên từ năm ngoái xã tôi đã có người đỗ thư-ký, lòng tôi vẫn nghĩ rằng : phàm là kẻ hương-trưởng trong dân, phải nên thể dụng nhà nước, mà sửa-sang thế nào cho dân được hưng vượng, cho dân em được nhờ ơn, nên thường đem sự cải-lương mà khuyên nhủ trong dân xã. Song trong xã tôi, huynh-thứ có một vài ông không chiều thời thế, không biết dụng tôi, đem lòng đố-kỵ, tưởng tôi là kẻ hiếu-danh, hết sức tìm đường ngăn trở, gây sự hất hòa, rủ rê bè đảng, kẻ nói xếp vậy nọ cản kia, thêm chi bỏ tiền ra mà mua lấy người tốc-biểu, không biết xấu hổ. Ô ! trộng thấy cảnh thật là chán ngán, tôi thực không liệu chủ ý của các ông ra làm sao ? Đã thế, mà nào các ông có làm xong đi, hơn một năm nay, lệnh trên đã giục đôi ba lần còn vẫn giấy rùi mãi. Chẳng hay các ông còn tính loạn mưu kế gì, hay còn toan đường luồn lọt chưa xong, thỉnh thoảng các ông lại họp ngầm một tối bàn định những cái chi chi ? Thôi ! nói lắm mang điều, xin các ông biết cho rằng, dù thế nào mặc lòng, ở thời buổi bây giờ cũng không áp-chế đàn em mãi như buổi trước được nữa đâu, mà phải nên hối-quá lại mới là phải.

(Xem trang thứ 10)

ĐÃ CÓ BÁN :

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-Quân)
Của ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Sách này cũng theo kiểu bộ « TÁI-SINH DUYÊN » chia làm hai cuốn : Tiền-biên và hậu biên. Mỗi cuốn giá 0$90. Tiền cước gởi 0$20. Ngại nào muốn mua, xin kịp gởi thư và Mandat cho ông NGUYỄN ĐỖ MỤC, Trung Bắc-Tân Văn, Hanoi.

Bộ « SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN » cũng đã xuất-bản lần thứ ba. Giá đổi lại các nơi vẫn theo kiểu cũ.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

HỘI SÁN NHIÊN ĐÀI HỌP
ĐẠI HỘI-ĐỒNG THỨ VI NIÊN

Đang một chiều chủ nhật 26 Octobre 1924 xin mời các ông các bà hội-viên ở hội « Sán-nhiên-đài » đến họp đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở mồ hàng Mã-mây, số nhà 18 tỉnh Hanoi.

Hội-đồng Trị-sự.

Tối thứ ba 21 Octobre 1924

THIÊN LÝ TẠI NHÂN TÂM

Chữ rằng thiện giả tự lai.
Ác tùy các báo khuyên ai chớ nhầm.
Lẽ giời soi xét không nhầm,
Người ta hiền thuận qui thần chứng minh.

Tối thứ tư 22 Octobre 1924

HUYNH-ĐỆ NHƯ THỦ TÚC

Tình xiêm do dễ đổi thay,
Anh em là nghĩa chân tay khôn dời.
Vì ai khuyên giải nên nhời,
Cái ơn trọn vẹn mấy đời cho quên.

PHÒNG KHÁM BỆNH
56, đường Quan-thánh, Hanoi

Sáng nào cũng khám bệnh từ : 10 giờ đến 12 giờ — trừ chủ nhật.
chiều nào cũng khám bệnh từ : 2 giờ đến 3 giờ rưỡi — trừ thứ năm và chủ-nhật. 2229

« BASTOS »

Thuốc điếu gói để 0$10, đỏ xanh 0$12, vỏ thuốc chưa chín 0$16 mà các nhà hút thuốc và thương-lưu xã-hội rất quý, dân cũng có bán.

Mua thuốc ấy xem thử mà xem.

Thuốc thực nguyên chất.

Với các cuộc đấu xảo đều được thưởng mề-đay vàng và phần thưởng ngoại hạng.

Có bán thuốc cho sở thương-chính Pháp và Tuyên

BÁN BUÔN :
GAY VALLÉE, 57, Phố Paul-Bert, Hanoi.

Bát quái cheo !

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiêu-cô cho bán-hiệu, hoặc dặn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có cheo cái bát quái, thì mấy chính hiệu chè ngon.

SINH-THÁI
51, Giữa Phố hàng Ngang, 51
HANOI

• THUỐC MYSOL •

Là thuốc chuyên trị bệnh lậu mới mắc hay đã kinh niên

Các thứ thuốc Santal không phải thứ nào dùng cũng được giống nhau đâu, vì thấy cái cách cắt khéo hay vụng, mới có thể trong lắm hay trong vừa. Vậy người đau cần phải kén lấy thứ thuốc nhiều chất tốt, không có những chất vô ích và những chất hại.

Chỉ có thuốc MYSOL là có 100/100 thuốc santal nguyên chất mà thôi. Vậy trong các thứ thuốc santal chỉ có thuốc MYSOL bao giờ cũng được công-hiệu chắc chắn mà thôi.

Bệnh lận mới mắc phải, thì thuốc Mysol trị bệnh chóng lắm.

Bệnh lận kinh-niên, các thuốc trong khác chữa không khỏi, thì dùng thuốc Mysol cũng hết trộng thấy. Thuốc Mysol lại được một điều không làm đau thận, đau dạ dày. Chỉ có thuốc Mysol là có tính ấy.

Đau bệnh kinh-niên, thì phải dùng một thứ thuốc thật tốt, trừ bệnh đến tận gốc rễ.

Thuốc thật PARAT

Dùng rất tốt, Bản-hiệu không có thể đăng hàng nghìn bức thư cảm ơn, và khen ngợi của bản-hiệu đã tiếp được, song trong quyển sách con gái vào với lọ thuốc bản-hiệu có trích mấy bức thư. Xem bức thư ấy, thì rõ cái giá trị của hai thứ thuốc ấy, mà hai thứ thuốc ấy lại rẻ, vì

Thuốc MYSOL giá có 1 p. 25 và thuốc thật PARAT giá có 1 p. 10

Nên mua ngay ở hiệu bào chế CHASSAGNE 59, rue Paul-Bert Hanoi
Đỡ chậm một ngày thì bệnh lại khó chữa thêm.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue du la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực sa giá, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn giấy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Lợi hợp khéo kỹ công và giá thực.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
Mây mới số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có đóng, xin một chiếu cố.

Số 43

THUỲ-HƯ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Sai-bát lại nói với quản-dinh rằng :

— Hiện nay người canh-thủ ở *Thiên-vương đường* đã mãn hạn, xin cho *Lâm-sung* đến thay.

Quản-dinh bằng lòng, ký giấy cho đi. Sai-bát dẫn *Lâm-sung* vào phòng lấy các đồ hành-lý rồi đưa ra *Thiên-vương-đường*. Sai-bát bảo *Lâm-sung* rằng :

— *Lâm giáo-đầu* ơi ! Thế là ta hết sức chu-toàn cho nhà-ngươ đó. Nhà ngươi được ra canh-thủ ở *Thiên-vương-đường* thì thật là một việc rất nhàn, sớm khuya chỉ việc quét-dọn thắp hương mà thôi. Nhà-ngươi hãy trông những kẻ tội-phạm khắc, suốt từ sáng đến tối, làm không lúc nào nghỉ, lại còn có kẻ phải giam xuống hầm tối, sống dở chết dở, khổ-sở biết là dường nào.

Lâm-sung nói :

— Xin đa tạ cái ơn người đã trông nom cho.

Lâm sung lại lấy mấy lạng bạc ra đưa cho sai-bát mà bảo rằng :

— Nếu người làm on mà đáng bắt tôi phải đeo gông thì hay lắm.

Sai-bát nhận lấy bạc, rồi nói :

— Việc ấy để mặc tôi !

Nói xong, tức-khắc vào bẩm với quản-dinh, rồi ra thảo gông cho *Lâm-sung*. Từ đó *Lâm sung* được ăn ngủ tại trong *hiên-vương-đường*, ngày nào cũng chỉ thắp hương và quét dọn cho sạch sẽ mà thôi.

Thời-gian thấm-thoắt, đã được gần đầy hai tháng, quản-dinh và sai-bát đều được ăn lễ mới để cho *Lâm-sung* được đi lại tự do, cũng không quản-thúc chi cả.

Sài-tiến lại sai người đem áo rét và các thứ cần dùng đến cho *Lâm-sung*. Bọn tù-tội trong đình, cũng nhiều người được *Lâm-sung* giúp đỡ. Bấy giờ đã gần đến tiết đông giá-lạnh. Một hôm, *Lâm-sung* lững-thững đi ra ngoài chơi.

Bỗng nghe ở phía sau lưng có người gọi tu lên mà bảo rằng :

— *Lâm giáo-đầu* đi đâu mà lại tới đây ?

Lâm-sung giật mình, ngảnh đầu trông lại xem ai.

HỒI THỨ IX

Lâm-sung nghe tiếng người gọi ở phía sau lưng, vội vàng ngảnh lại xem ai thì thấy chàng *Lý-tiêu-nhị*, Nguyên cũng khi trước làm công cho một cửa hàng bán rượu tại *Đông-kinh*, vẫn thường được *Lâm-sung* giúp đỡ.

Sau chàng lấy trộm tiền của chủ, bị chủ bắt được, toan đem nộp quan, *Lâm-sung* lại xin giáp cho và cho tiền đền, mới được thoát nạn.

Đến khi chàng không muốn ở *Đông-kinh* nữa thì *Lâm-sung* lại cấp vốn cho để đi nơi khác kiếm ăn. Không ngờ ngày nay lại tình-cờ mà gặp *Lâm-sung* ở đấy.

Lâm-sung nói :

— *Lý-tiêu-nhị* ơi ! Sao nhà-ngươi ở đây ?

Lý tiêu nhị chắp tay vái mà thưa rằng :

— Từ khi chúng tôi được ân-nhân cứu giúp, tìm phương kiếm ăn, dần dà đi đến *Thương-châu* này, vào làm công với ông họ *Vương* là chủ một cái tửu-lâu ở đây. Chủ-nhân thấy tôi cần-thận. Và tôi nấu các món ăn lại được nhiều các quí-khách ngợi-khen, mới gả con gái cho tôi. Ngày nay nhạc-phụ và nhạc-mẫu tôi đều tạ-thế cả, thành ra hai vợ chồng tôi làm chủ một tửu-lâu ở phía trước dinh đây. Tính-cờ được gặp ân-nhân, chẳng hay ân-nhân vì việc chi mà cũng đến chốn này ?

Lâm-sung trỏ mấy chữ thích ở trên thật mà bảo rằng :

— Vì ta có hiềm riêng với *Cao thái-úy*, mà bắn lập mưu hãm-hại, bắt ta đem đày sang đây. Bây giờ ta phải coi giữ ở *hiên-vương-đường* này, chưa biết về sau rồi ra thế nào. Ta cũng không ngờ ngày nay lại được gặp nhà ngươi.

Lý-tiêu-nhị mời *Lâm sung* về nhà, rồi gọi vợ con ra lạy. Hai vợ chồng cùng vui cười mà thưa rằng :

— Vợ chồng tôi ở đây, không có ai là thân-thuộc, ngày nay được ân-nhân đến, khác nào như trời cho cũng vậy, đáng mừng biết là dường nào.

Lâm-sung nói :

— Ta là một kẻ tội-phạm, chỉ sợ lại thêm hồ-thẹn cho vợ chồng nhà ngươi.

Lý-tiêu-nhị nói :

— Ai không biết cái đại danh của ân-nhân, xin ân-nhân chớ nói như thế. Hễ có ý phục, xin ân-nhân cứ đưa đến đây để có tôi giết-dịa và về may.

Ngày hôm ấy, vợ chồng *Lý-tiêu-nhị* dọn rượu mời *Lâm-sung* uống, rồi đến tối thì đưa về *Thiên-vương-đường*. Sáng hôm sau, *Lý-tiêu-nhị* lại đến mời.

Từ đó *Lâm-sung* được *Lý-tiêu-nhị* đi lại thăm nom, thỉnh thoảng đem cho các món thực phẩm. *Lâm-sung* thấy tại vợ chồng hắn có lòng cung-kính hiếu-thuận, lại đưa ít bạc giúp vốn thêm cho vợ chồng hắn để buôn bán làm ăn.

Thời giờ thấm-thoắt, đã đến mùa đông, những bộ áo mặc rét của *Lâm-sung* đều đưa đến cho vợ *Lý-tiêu-nhị* để may và.

Một hôm, *Lý-tiêu-nhị* đang dọn cơm ăn, bỗng thấy có một người bước vào, theo sau lại có một người nữa. *Lý-tiêu-nhị* nhắng nhìn thì thấy người đi trước ăn-bận ra dáng một vị quân quan, còn người theo sau tức là tên lính.

Lý-tiêu nhi chạy đến hỏi rằng :

Ngài xơi rượu phải không ?

Bỗng thấy người ấy trao một lạng bạc cho *Lý-tiêu-nhị* mà bảo rằng :

— Nhà-ngươi hãy cất lạng bạc này vào tủ, rồi đi lấy mấy bình rượu ngon ra đây. Lúc nữa có khách đến thì các món thực phẩm cứ liệu mà đem ra, bất tất phải hỏi.

Lý-tiêu-nhị hỏi :

— Ngài định mời khách nào ?

Người ấy nói :

— Ta phiền nhà-ngươi vào trong dinh mời quản-dinh cùng sai-bát ra đây. Hễ chúng hỏi ai thì nhà-ngươi cứ trả lời rằng có một vị quân-quan mới ra đã thương-nghị việc cần, đang ngồi đợi tại đây.

Lý tiêu nhị vâng lời, đi vào *Lao-thành* mời sai bát, lại đến nhà quản-dinh để mời quản-dinh. Khi quản-dinh và sai-bát đến thì vị quân-quan ấy đứng dậy chào.

Quản-dinh hỏi rằng :

— Tôi chưa được hầu ngài lần nào, chẳng hay quí hiện ngài là gì ?

Người ấy nói :

— Đã có thư đây, rồi ông sẽ biết. Hãy đem rượu ra đây uống.

Lý tiêu-nhi với-vàng rót rượu và bày các món thực-phẩm. Trong khi mấy người ngồi ăn, *Lý-tiêu nhị* cứ đứng bầu hầm rượu và phục dịch luôn ở bên cạnh. Tên lính theo hầu kia liền cầm lấy cái xanh nước nóng để hầm rượu.

Lại uống được độ mười chén rượu nữa thì người ấy bỗng bảo *Lý-tiêu-nhị* rằng :

— Thôi ! việc hầm rượu đã có tên lính này, nhà-ngươi cứ lui ra, để mặc chúng ta nói chuyện.

Lý-tiêu nhi vâng lời lui ra, sẽ bảo người vợ rằng :

— Này này ! Hai người vừa đến đây thật là kỳ-dị !

Người vợ hỏi :

— Kỳ-dị thế nào ?

(Còn nữa)

Tôi còn nhớ năm ngoái quan Trí ta về xã Đ. S. cấp điền, ngài có hiền dụ cho bọn kỳ-hào xã ấy mấy câu rằng: « Này, tôi đã thừa biết cái chứng dân công điền các anh rồi; mỗi sinh cấy đến 7, 8 mẫu mà đâu em mỗi đứa chỉ 5, 3 sào, ngày nay các anh nên rửa cái ruột ấy đi, phải nên trông lại mà thương đến tình dân em khổ vận áo ôm, cũng là nòi giống mình, đừng giữ mãi thói ăn bẩn như ngày trước... » Ấy đấy, lời vàng đá đấy, tôi khuyên các ông nên lấy mấy câu ấy làm phương châm cho sự cải-lương, thì thật là hay lắm. Còn như tôi đây, nay tuy ở cục ngoại, song vẫn đinh-ninh nhớ nguyên rằng: Chóng được trông thấy cái kết quả về sự cải-lương của dân ta được thập-phần viên-mãn.

Vậy có mấy lời bày tỏ ra đây, để một là dẫn tại quan trên hiểu thấu dân tình cho, hai là để các ông huyện-tri-sự bản xã có lòng nghĩ-kỹ biết mà hồi tâm lại, mau mau tổ-chức cho xong hương-hội để theo kịp với các xã, thì thật là hạnh-phúc cho dân ta.

Cựu phó-tổng, Phạm huy-Chỉnh

VIỆC KINH-ĐÔ

Cái nạn xe đạp. — Chiều hôm 16 octobre, tại bến đốc lá ngan dầu cầu Clémenceau, vào khoảng 6 giờ chiều, một cái xe ô tô của các bà đầm, khi đi đến nơi, ấy thì đụng nhằm một cái xe đạp của một cậu thiếu-niên, may sao chỉ hễ gương đèn xe ô tô mà chẳng hại đến người.

Ở Huế độ rày nhiều xe đạp cho thuê lắm, bản quán đã mấy lần nhắc lại sự nguy hiểm về nỗi tiếu các đồ phụ tùng của những cái xe đạp cho thuê, như là máy hãm chẳng có, chuông có mà không kêu, đèn có mà không sáng, tay lái vặn không chặt lại còn nỏ lắp xe nọ qua xe kia, nên sinh ra lắm điều nguy hiểm thường xảy ra cái nạn xe hãng ngày, thế mà các chủ cho thuê xe đạp vẫn chẳng quan tâm gì đến sự nguy hiểm ấy!

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Bão... 11 tấm mong N 9, 10 giờ to lắm và nước lên cao, đường-sá hỏng nhiều lắm. Tàu *Hanoi* tới bến trễ mất ba hôm.

Thuyền chuyên - M. Nhuận, ở sở vô tuyến-điện có ngụ-ý-định được đổi về Hanoi, kỳ tàu ở Hongkong tới ngày 15 này thì ông cùng gia-quyến đã xuống tàu.

Từ sông. — Hôm mới đây lúc đương gió to một người đội đồ lao đem từ đi làm, lúc mưa to thì nó trốn được một đứa.

Người độ ấy đã phải giáng hạng ba xuống hạng tư và 4 ngày nhà pha.

Lại luôn hôm sau lúc năm giờ lại một bọn tù 10 đứa do MM. Tiếp và Huỳnh coi làm đường Pen-loc, chủ giữa-cơ đánh M Tiếp một cái búa vào đầu vỡ óc rồi vứt xuống suối, M. Huỳnh bị trọng thương.

M. Huỳnh chạy về báo, tức-khắc quan binh cho lính đi tìm-nã và tìm xác M. Tiếp chín giờ rưỡi đêm tới đem về Fort Bayard, còn tù thì chưa tìm thấy. Chiều ngày 14, hồi 4 giờ cất đám M. Tiếp tại nghĩa-địa An-nam. Thương thay cho M. Tiếp được hai đứa con lên một và hai tuổi đã xin giấy quan chánh sứ kỳ tàu này cho vợ con sang mà nay sảy ra sự bi-thảm này.

SỞ BINH-LƯƠNG COI CÁC ĐẠO BINH THUỘC-ĐỊA
Phòng Phó binh-lương thứ ba Hanoi

Yết-thị gọi đấu giá

Ngày 27 Octobre 1924, trước hồi 10 giờ sáng, quan phó binh-lương, coi sở phó binh-lương thứ ba ở Hà-nội, sẽ nhận giấy thầu bán củi, lỗ ấn, cần dùng cho sở nhà binh trong năm 1925 (300 tấn)

Ký-quỹ tạm thời: 100 đồng.

Muốn xem quyển đi đến lệ hỏi tại sở phó binh-lương thứ ba.

Hanoi, 18 Octobre 1924.
Quan Phó Binh-lương coi phòng Phó Binh-lương thứ ba
Ký tên: LIPPMANN

PILULES
APHRODISLAQUES
du Docteur SIMTHS
Rất nhanh rất công-hiệu
Chữa các bệnh sinh dục khỏi hẳn mà không có chi là nguy-hiểm cả.
Chỗ tại phòng thuốc PARAT Paris
Có gởi bán tại:
Hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

Ai muốn chữa bệnh lậu cùng các bệnh tiểu-tiện.
Nên dùng thuốc:
MYSOL
Làm bằng essence de Santal
Thuốc rất mạnh, mà lại rẻ hơn các thứ
Chế tại phòng thuốc PARAT Paris
Gởi bán tại Hà-nội
hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert.

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thuốc hiệu POMMADE ROYER, dùng độ ngày lập tức mà chóng khỏi liền.
Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 226, B. St Martin. Ở Hanoi hỏi tại hiệu Bào-chế CHASSAGNE

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất máu khi huyết suy yếu, thân-thể mỏi mệt, gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ho phổi, làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!
Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy thuốc chứng-chỉ là hay.
ẤY LÀ:
Thuốc nước bổ huyết
MÁU BỔ 1$40

Agents d'Annonces en Europe:
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Trouchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh cảm.
Mắc bệnh cảm, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.
Muốn trị bệnh cảm, chỉ có một thứ thuốc, là:
Cachets du Docteur Rascol
0$60 một ống sáu cachets

Thuốc thụt
PARAT
Chữa các bệnh sinh-dục rất nhanh, và hợp pháp
RẤT CÔNG-HIỆU
Giá bán 1$10
nhà tại phòng thuốc PARAT, Paris
Có gởi bán tại Hà-nội
HIỆU BÀO-CHẾ
CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:
Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phá ra điều bởi tại máu cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc:
Dépuratif Richelet
Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.
Bán ở các hàng lục-hợp to.
HẮC-LÀO thời 3 tuần khỏi
ECZÉMA thời 30 ngày là chắc

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Có bán thứ thuốc:
ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE
Thuốc này có trị cả những bệnh: đau dạ dày, đi lỵ, đau ruột, đi tháo dạ.
CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một tí nước lã; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*
GIÁ BÁN: 0$60 một lọ

Thuốc
Le MUSCOL
Làm cho có sức khỏe
Trị được bệnh huyết suy
làm cho trong máu
thêm chất đỏ
Gởi bán tại
Hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert, Hanoi

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THỜ CHẠY
Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG VINH VỀ HUẾ
Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng đến Đồng-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
Ở ĐỒNG HÀ ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đồng-hà nên đi xe thờ thì được cẩn thận hơn, những khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yen-Ly gare; — mà đường Vinh-Đồng-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare.

● ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lại được nên xe chúng tôi công bước không chạy, nhưng đến bắt đầu từ tháng mười một (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.

SÀ-PHÒNG
DẦU THƠM XOÁ TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ
SBA
Pachod Frères & Cie LYON
2050

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẮN CỐT
THUỐC PHÁP — Ở PHÁP QUỐC LÀM

LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN NHUT-BÁO
(Xuất-bản mỗi ngày 3.500 tờ)
6 trương
GIÁ BÁN BÁO:
Một năm . . . . . 12$00
Sáu tháng 6.50
Ba tháng 3.50
Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).
Tôn chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
醐補
J. BLANC (*dệ nhất hạng bào-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晌各客啦每齊啞沒喊碟歇稍
Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi*

AI MUỐN LÀM GIÀU
Bỏ ra 20 quan mà may ra được
500.000 quan
Mua một cái trái dưới của Crédit Foncier de Paris et Algérie. Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, sau thì 12 tháng mỗi tháng nộp 10 quan, theo như thế là chỉ trong hết (Như vậy mỗi ngày đề dành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).
Bỏ nộp hầu đến 10 năm ngày nào có trúng-số mà không nộp được ngày nào, thì mình đã nộp bấy nhiêu rồi nấy, và đến lúc trúng-số vẫn có số nào mà mình được lĩnh nguyên số tiền là tùy theo con trước sau thì nhiều trăm số có số nào mà mình được lĩnh nguyên không có tính rằng được hoàn lại là mất quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 1 triệu số.
Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt
CÓ NHỮNG LỜ SAU NÀY:
130 lô. . . . . 500.000 quan
130 lô. . . . . 250.000 — 260 lô . . . . . 1.320 — 5.000 quan
200 lô. . . . . 100.000 — 13.200 lô . . . . . 2.640 —
200 lô. . . . . 10.000 — 1.726.200 lô . . . . . sau hoàn lại mất 480 —
Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.
Các ngài muốn đơn xin mua trái số kỳ thứ gửi ngay 20 quan đến nhà
BANQUE NOUVELLE, 3 Rue Papere, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Caruhe Transction — Imprimerie du Trung-Bac Tan-Van — Le Gerant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)